

27.04.2018

Екологічні впливи гідроенергетики залишаються недооціненими

18 квітня 2018 р. у Верховній Раді України відбувся круглий стіл «Екологічні аспекти розвитку гідроенергетики в Україні», ініційований громадськістю, що стурбована деградацією річок України ([Національна академія наук України](#)).

Участь у заході взяли народні депутати України, представники парламентських комітетів, центральних і місцевих органів виконавчої влади, міжнародних організацій та громадськості, а також науковці. Національну академію наук України представляло широке коло вчених, які досліджують стан водних екосистем і впливи гідроенергетики на довкілля.

Слід зазначити, що після ухвалення Кабінетом Міністрів України в 2016 р. [Програми розвитку гідроенергетики до 2026 року](#) загострилася суспільна ситуація навколо планованих гідроенергетичних об'єктів. Це, зокрема, пов'язано з відсутністю науково-експертного обґрунтування доцільності їхньої реалізації. Ухваленню рішення Уряду не передувало дослідження стану водних екосистем в районах наявних і планованих гідроенергетичних об'єктів, оцінювання припустимості реалізації програми з точки зору впливу на довкілля, що має здійснюватися в рамках стратегічної екологічної оцінки. Лише згодом, після виникнення громадського резонансу, Національну академію наук України було залучено до вивчення геологічних, гідробіологічних та інших аспектів реалізації окремих гідроенергетичних проектів, а саме – [каскаду шести ГЕС на р. Дністер](#).

У межах круглого столу вперше відбулося відкрите обговорення екологічних проблем гідроенергетики за участі широкого кола зацікавлених сторін. Науковці Академії обстоювали чітку позицію: розвиток гідроенергетики можливий лише при усуненні негативних екологічних впливів гідроенергетичних об'єктів і за умови мінімізації ризиків подальших впливів, що потребує глибокого наукового дослідження сучасного стану басейнів основних річок України, перш за все Дніпра, Південного Бугу й Дністра.

Один із ініціаторів заходу, голова Національного екологічного центру України, вчений секретар Інституту геологічних наук НАН України кандидат геологічних наук Р. Гаврилюк у своєму виступі наголосив, зокрема, на відсутності стратегічної екологічної оцінки програми розвитку гідроенергетики, що не дало змогу об'єктивно оцінити ризики її реалізації для екологічної безпеки країни. Фахівець також підкреслив необхідність впровадження нових підходів до оцінювання гідроенергетичного потенціалу – з урахуванням екологічних обмежень, – що має стати підґрунтям для планування розвитку гідроенергетики.

Заступник директора Інституту геологічних наук НАН України член-кореспондент НАН України С. Шехунова наголосила на необхідності розроблення й реалізації програми екологізації гідроенергетики та запропонувала створити комплексну (міжвідомчу) робочу групу і провести широке обговорення всіх основних екологічних, технічних, економічних, соціальних, правових проблем гідроенергетики. Як підкреслила вчена, першочерговим є оздоровлення екологічного стану річкових систем із уже наявними спорудами гідроенергетики (перш за все на р. Дніпро), а також

здійснення аналізу проектів, котрі вже реалізуються. Окремий акцент С. Шехунова зробила на високих екологічних і техногенних ризиках проекту Канівської ГАЕС через складну геологічну будову на ділянці Канівських гляціодислокацій і недостатню вивченість басейну Дністра, де, зокрема, дуже поширений карст.

Як відзначив директор Інституту проблем природокористування та екології НАН України член-кореспондент НАН України А. Шапар, проблема зарегулювання рівнинних річок є не тільки українською, а й світовою. Закони гідрології, за його словами, свідчать, що в разі подальшого зарегулювання стоку Дніпра і Дністра ці річки деградуватимуть за схемою: річка – система озер – болото. Тому головним завданням Уряду, депутатів, місцевих громад є забезпечення близького до природного стану функціонування екосистем водозбірних басейнів і безпосередньо річок. Для цього необхідно запровадити мораторій на будь-яке будівництво гідротехнічних споруд та започаткувати державну програму досліджень екологічного стану великих і малих річок України.

Увагу присутніх до важливості імплементації європейського законодавства привернув директор Українського гідрометеорологічного інституту ДСНС України та НАН України член-кореспондент НАН України В. Осадчий. Впровадження норм водних директив Європейського Союзу у національне законодавство створить підґрунтя для ефективного управління водними ресурсами, – наголосив він.

Пропозиції всіх учасників круглого столу буде опрацьовано Комітетом Верховної Ради України з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи й розглянуто на засіданні Комітету для ухвалення відповідних рекомендацій.

Р. С. Про цей круглий стіл дізнавайтеся також на офіційному сайті Верховної Ради України: <http://portal.rada.gov.ua/news/Novyny/157375.html>.

Доступний також повний відеозапис цієї події: <https://youtu.be/6OKihLkQ-U0>.